

*Preventieve integrale aanpak schoolverzuim op het
Voortgezet Onderwijs*

Verslag schooljaar 2020–2021

Regio Alkmaar (Noord-Kennemerland)

Inhoud

1. Inleiding.....	3
2. Gefaseerde implementatie	3
3. Resultaten schooljaar 2020 – 2021	4
3.1 Impact van de uitbraak van het Coronavirus in maart 2020.....	4
3.2 Algemene activiteiten schooljaar 2020 –2021	5
3.3 Filmpje en infographic stappenplan M@ZL.....	6
3.4 Trainingen “voeren van verzuimgesprekken”.....	6
3.5 Leerlinggerichte activiteiten schooljaar 2020 – 2021	7
4. Monitoring op resultaten	12
4.1 Monitoring op maatschappelijke resultaten.....	12
4.2 Monitoring op de outcome	12
4.3 Vervolgstappen monitoring.....	14
4.4 Combinatie van tellen en vertellen – story telling	14

Inleiding

Jaarlijks zit in regio Alkmaar (Noord-Kennemerland (NK)) een deel van de leerplichtige leerlingen (ziek) thuis. Oorzaken hiervoor zijn divers. Er kan sprake zijn van (een combinatie van) gedrags-, sociaal-emotionele en/of (psychische) gezondheidsproblemen. Tegelijkertijd is er vaak sprake van problemen in de thuissituatie of op school. Als het ziekteverzuim niet in een vroeg stadium adequaat wordt aangepakt, kan dit overgaan tot thuiszitten en uiteindelijk voortijdig schoolverlaten. Dit is een complex probleem met veel impact op het leven en de toekomst van de jongere, en op het gezin waarin de jongere opgroeit. Bovendien zijn de maatschappelijke kosten van voortijdig schoolverlaters hoog. Door schoolverzuim in een vroegtijdig stadium aan te pakken kan dit worden voorkomen.

Van maart 2016 tot juni 2020 werkten het SWV VO NK en de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) van GGD Hollands Noorden (HN) gezamenlijk binnen een pilot voor de aanpak van schoolverzuim. Deze pilot werd gefinancierd door het Regionaal Steunpunt VSV. De pilot startte op vier scholen en werd in de loop van de tijd uitgebreid naar 7 scholen. Ook het SWV VO Midden-Kennemerland (MK, voor de VO scholen gevestigd in Castricum) volgde deze pilot met veel belangstelling. In deze periode is de aanpak steeds verder doorontwikkeld en raakten alle betrokken partijen ervan overtuigd dat de aanpak uitgerold zou moeten worden over alle VO scholen in de regio, en omgebogen moest worden naar de landelijk erkende interventie M@ZL.

De afkorting M@ZL staat voor Medische Advisering van de Ziekgemelde Leerling. Het is een preventieve integrale aanpak van het schoolverzuim. Preventief omdat er vroegtijdig op signalen wordt ingesprongen, integraal omdat de aanpak een gezamenlijk initiatief is van het Voortgezet Onderwijs (VO) en de JGZ, en de leerplicht en wijkteams van gemeenten er actief bij betrokken worden. Het doel van M@ZL is het schoolverzuim en het aantal (dreigende) thuiszittende leerlingen en voortijdig schoolverlaters te verlagen, zodat leerlingen succesvol kunnen participeren in het onderwijs en in de maatschappij. In de [Factsheet M@ZL](#) is meer informatie te vinden over de methodiek.

Alle gemeenten in regio Alkmaar (NK), inclusief gemeente Uitgeest, financieren sinds juli 2020 de uitrol van M@ZL op alle VO scholen in de regio. In dit verslag worden de activiteiten en resultaten van schooljaar 2020-2021 beschreven. Een financiële verantwoording ontbreekt in deze rapportage. Die wordt opgenomen in de jaarrapportage 2021 (verschijnt in voorjaar 2022), omdat dit per kalenderjaar dient plaats te vinden.

1. Gefaseerde implementatie

Dit schooljaar was het eerste implementatiejaar. In overleg met de gemeenten is besloten de implementatie gefaseerd te laten plaatsvinden. In het eerste implementatie-schooljaar (2020-2021) starten 10 VO scholen, in het 2^e implementatieschooljaar (2021-2022) komen er 9 VO scholen bij, en de resterende 10 scholen sluiten aan in het laatste implementatiejaar (2022-2023).

Dit brengt de volgende voordelen met zich mee:

- Spreiding van kosten; eerste jaren minder hoog dan het geval zou zijn als alle scholen tegelijk starten;
- Mogelijkheid om oplossingen voor knelpunten mee te nemen in de volgende fase;
- Geleidelijke scholing van mentoren mogelijk; dit betreft een enorme grote groep medewerkers die in een vroege fase geschoold moeten worden.
- Geleidelijke werving van extra jeugdartsen mogelijk; in het hele land is namelijk sprake van krapte op de arbeidsmarkt voor (jeugd)artsen.

De keuze voor welke scholen per wanneer starten is gebaseerd op uitgangspunten die zijn opgesteld in overleg met de gemeenten:

- Scholen waar nu al een verzuimproject loopt;
- Geografische spreiding van de scholen;
- Motivatie voor deelname bij de scholen, op orde hebben verzuimregistratie
- Lineaire stijging van totaal aantal betrokken leerlingen (lineaire stijging budget).

In schooljaar 2020–2021 is gestart op deze VO–scholen:

- Adriaan Roland Holstschool (Bergen)
- Clusius College Alkmaar
- Clusius College Castricum
- Clusius College Heerhugowaard
- De Viaan (Alkmaar)
- Focus (Heerhugowaard)
- Jan Arentsz havo/vwo (Alkmaar)
- Jan Arentsz vmbo (Alkmaar)
- PCC Oosterhout (Alkmaar)
- Trinitas College Han Fortmann (Heerhugowaard)

2. Resultaten schooljaar 2020 – 2021

In dit hoofdstuk komen achtereenvolgens aan de orde: de impact van de uitbraak van het coronavirus in maart 2020, de algemene activiteiten die zijn ondernomen in dit schooljaar, de totstandkoming van een filmpje en infographic over M@ZL en tenslotte een overzicht met leerlinggerichte activiteiten.

2.1 Impact van de uitbraak van het Coronavirus in maart 2020

Het eerste implementatiejaar viel helaas samen met de Covid-19 pandemie en de daarmee gepaard gaande maatregelen, zoals sluiting van de scholen en het zoveel mogelijk vermijden van persoonlijke contacten.

Door de uitbraak van het Coronavirus

- zijn er een aantal perioden alleen online lessen geweest, waardoor er minder zicht was op verzuim;
- zijn de verzuimcijfers niet representatief omdat er waarschijnlijk vaker dan gewoonlijk verzuimd werd van school – leerlingen waren ofwel zelf ziek door Corona of konden er in ieder geval niet door naar school, ofwel ze konden niet naar school omdat een huisgenoot Corona had;
- waren er beperkingen in de mate van fysieke persoonlijke contacten met leerlingen die verzuimden;
- werden enkele mentortrainingen geannuleerd omdat daarbij een fysieke aanwezigheid een grote meerwaarde heeft aangezien er gewerkt wordt met een acteur;
- was het niet mogelijk om fysieke startbijeenkomsten M@ZL te organiseren op de scholen;
- waren scholen genoodzaakt een groot deel van hun aandacht te besteden aan het ontwikkelen en vormgeven van online onderwijs.

Desondanks waren alle betrokken partijen zeer gemotiveerd en hebben een naar omstandigheden succesvolle start gemaakt met het invoeren van de M@ZL aanpak

2.2 Algemene activiteiten schooljaar 2020 –2021

Eind juni 2020 ontving GGD HN de opdracht van gemeenten om de implementatie te starten. Per juli 2020 is een projectleider aangesteld en is gestart met de werving van jeugdartsen. Per oktober 2020 was er voor iedere deelnemende school een jeugdarts beschikbaar.

Regionale kick-off 20 oktober 2020

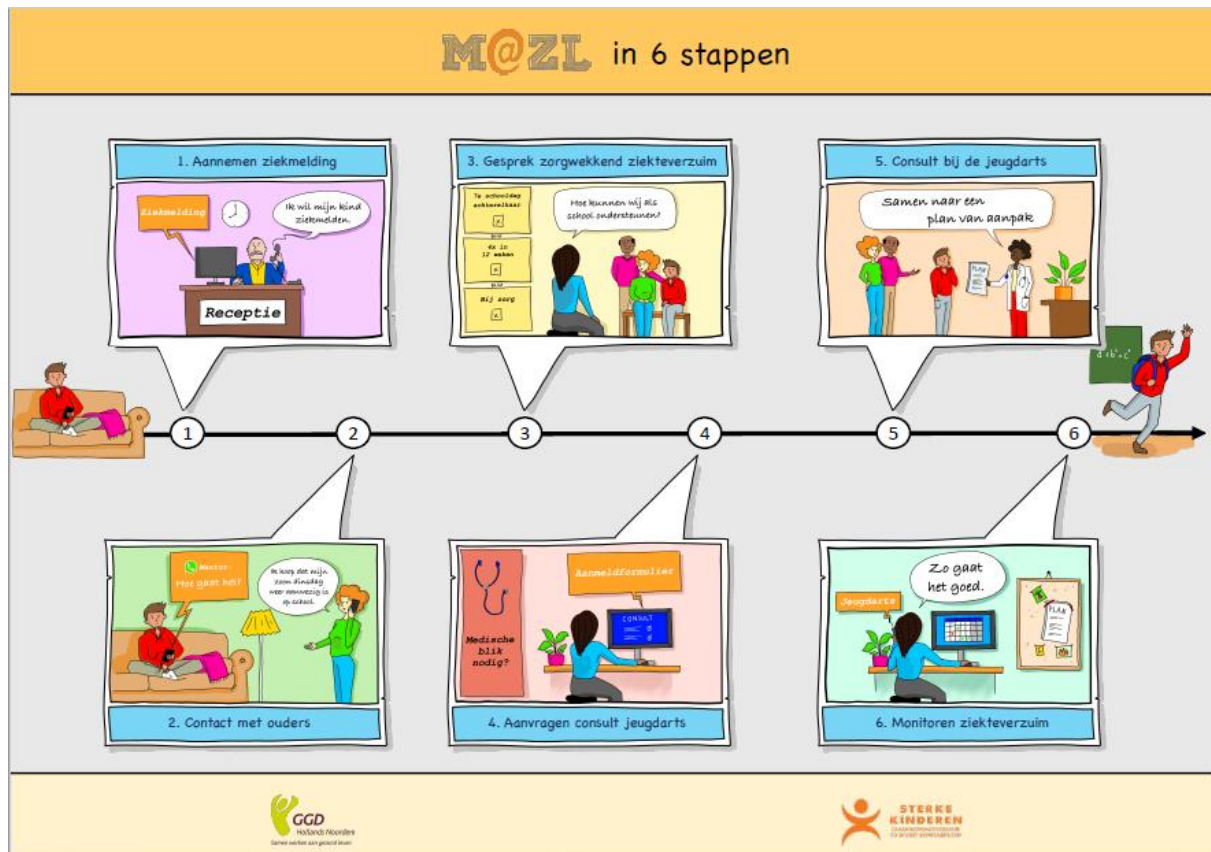
Voor de opzet en organisatie van deze kick-off is een extern bureau ingehuurd. Het SWV VO NK heeft hiervoor financiële middelen beschikbaar gesteld. De kick-off vond online plaats en werd bijgewoond door o.a. directeurs, consultants passend onderwijs, verzuim/ondersteuningscoördinatoren, mentoren, leerplichtambtenaren, J&G coaches, jeugdverpleegkundigen, jeugdartsen, beleidsmedewerkers (gemeente, samenwerkingsverbanden en GGD). Op het hoogtepunt zijn er 66 online registraties gemeld. De dagvoorzitter was een medewerker van het externe bureau. Als side kicks waren aanwezig de M@ZL projectleider van de GGD en een consultant passend onderwijs vanuit het Samenwerkingsverband VO NK. De tafelgasten waren een verzuim coördinator school, verzuimmedewerker school, mentor school, deelnemers aan eerdere scholing “Train de trainer” en een jeugdarts. Zij hebben door middel van een interview en break-out rooms hun kennis en verhaal kunnen delen.

Naast de regionale Kick-off zijn dit schooljaar onderstaande algemene activiteiten ondernomen

- Implementatie overleggen GGD HN – SWV VO NK en SWV VO MK
- Netwerkoverleg gemeenten- GGD HN – SWV VO NK
- Afstemmingsoverleg projectleider – regionaal coördinator J&G coaches
- Afstemmingsoverleg met Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ)-beheerder M@ZL
- Deelname landelijke expertmeeting M@ZL (georganiseerd door NCJ)
- Interne kick-off GGD HN 8-10-2020 voor jeugdartsen en -verpleegkundigen
- Toewijzing team van jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen aan de scholen
- Aanwijzen van “aanjagers verzuim” door de betrokken scholen
- Algemene informatie over stappenplan M@ZL verstrekt naar de scholen
- M@ZL formulieren en formats opgesteld en beschikbaar gesteld voor alle betrokken professionals via de [Website M@ZL – SWV VO Noord-Kennemerland](#) en via het intranet van GGD HN (voor JGZ professionals)
- Website GGD Hollands Noorden is aangevuld met een pagina met informatie over M@ZL: [GGD Hollands Noorden – Project M@ZL](#)
- Scholingen geadviseerd om informatie over M@ZL te plaatsen op de eigen website en te communiceren via andere kanalen
- Afstemmingsoverleg per individuele school tussen jeugdarts,(ondersteunings- en/of verzuim)coördinator en/of teamleiders
- 8 jeugdartsen hebben de M@ZL scholing succesvol afgerond
- 10 professionals (onderwijs en GGD) hebben de opleiding “train-de-trainer” succesvol afgerond, en realisatie van 11 trainingen “voeren verzuimgesprekken” (zie 3.4)
- Eerste oriënterende gesprekken met scholen die starten in schooljaar 2021 –2022.

2.3 Filmpje en infographic stappenplan M@ZL

Bijzondere vermelding verdient het feit dat het SWV VO NK financiële middelen beschikbaar heeft gesteld om een M@ZL infographic en [Filmpje stappenplan M@ZL](#) te ontwikkelen. De projectleider M@ZL en het SWV VO NK hebben hiervoor een extern bureau ingeschakeld.

2.4 Trainingen “voeren van verzuimgesprekken”

Er zijn in totaal 11 trainingen “voeren van verzuimgesprekken” gerealiseerd. Per training waren er minimaal 5 en maximaal 12 deelnemers. Tijdens de training wordt gewerkt met een acteur, waardoor er een zeer grote voorkeur is om de training fysiek en niet online te laten plaatsvinden. Hierdoor zijn enkele trainingen geannuleerd. De verwachting is dat er in schooljaar 2021–2022 een inhaalslag zal plaatsvinden en er meer trainingen gerealiseerd zullen worden.

De trainingen werden gemiddeld gewaardeerd met een 8,9. Een greep uit de opmerkingen op de evaluatieformulieren:

"Goede tips die je meteen kunt benutten"

"Bewustwording van wat de mimiek die je gebruikt met de leerling doet"

"Sterke trainer, snel schakelend op de ingebrachte casussen"

"Opfrissen van je valkuilen"

"Oefenen van de gesprekken was lastig, maar leerzaam"

"Ik had het technischer verwacht, meer theoretisch. Dit was leuker!"

"Het belangrijkste dat ik heb opgestoken was dat ik het niet teveel moet invullen voor de ander. Stiltes laten vallen is oké".

Op enkele scholen werd tijdens de evaluatie op het eind van het schooljaar aangegeven dat er behoefte is aan een vervolgentraining waarin verdieping plaatsvindt op het doorvragen en overige gespreksvoeringstechnieken. De GGD en de Samenwerkingsverbanden VO zullen dit in de komende jaren meenemen in de doorontwikkeling, in afstemming met de gemeenten.

2.5 Leerlinggerichte activiteiten schooljaar 2020 – 2021

In onderstaande overzichten zijn per school(locatie) de leerlinggerichte activiteiten te vinden.

Naam school	Adriaan Roland Holst (Bergen)	
Periode	Schooljaar 2020 – 2021	
Onderwerp	Resultaat	Opmerkingen
Aantal leerlingen die aan de M@ZL – criteria voldeden	zie opm	Deze cijfers zijn niet beschikbaar. Door corona geen goed zicht op verzuimcijfers. Er zijn wel overzichten van het verzuim in het algemeen. Die zijn verspreid naar mentoren en teamleiders.
Aantal leerlingen waar de school een verzuimgesprek mee heeft gevoerd	zie opm	Wordt nog niet volgens vaste procedure uitgevoerd. Het gebeurt nu verschillend onder mentoren.
Aantal leerlingen dat een persoonlijk consult heeft gehad bij de jeugdarts en/of de jeugdverpleegkundige	4	Met sommige leerlingen zijn meerdere gesprekken gevoerd.
Aantal Multi Disciplinaire Overleggen (MDO's) bijgewoond door jeugdarts	2	
Aantal samenwerkings c.q. afstemmingsoverleggen bijgewoond door jeugdarts	3	

Naam school	Clusius College Alkmaar	
Periode	Schooljaar 2020 – 2021	
Onderwerp	Resultaat	Opmerkingen
Aantal leerlingen die aan de M@ZL – criteria voldeden	47	
Aantal leerlingen waar de school een verzuimgesprek mee heeft gevoerd	aantal niet beschikbaar	Dat er van M@ZL sprake is wordt door verzuimmedewerker aan mentor doorgegeven. Maar tot nu vond hier geen terugkoppeling van plaats. Plan nu is om de mentor te vragen om door te geven als het gesprek heeft plaats gevonden.
Aantal leerlingen dat een persoonlijk consult heeft gehad bij de jeugdarts en/of de jeugdverpleegkundige	12	
Aantal Multi Disciplinaire Overleggen (MDO's) bijgewoond door jeugdarts	1	Cijfers over periode aug –dec 2020 niet beschikbaar.
Aantal samenwerkings c.q. afstemmingsoverleggen bijgewoond door jeugdarts	3	In ieder geval een kennismakingsoverleg, een overleg met Brijder, GGZ, GGD, SWV en school, en een evalueatie. Daarnaast heeft de jeugdarts de meeste gesprekken op school gedaan om voor- en/of achteraf af te kunnen stemmen.

Naam school	Clusius College Castricum	
Periode	Schooljaar 2020 – 2021	
Onderwerp	Resultaat	Opmerkingen
Aantal leerlingen die aan de M@ZL – criteria voldeden	12	
Aantal leerlingen waar de school een verzuimgesprek mee heeft gevoerd	14	
Aantal leerlingen dat een persoonlijk consult heeft gehad bij de jeugdarts en/of de jeugdverpleegkundige	7	
Aantal Multi Disciplinaire Overleggen (MDO's) bijgewoond door jeugdarts	12	
Aantal samenwerkings c.q. afstemmingsoverleggen bijgewoond door jeugdarts	4	

Naam school	Clusius College Heerhugowaard	
Periode	Schooljaar 2020 – 2021	
Onderwerp	Resultaat	Opmerkingen
Aantal leerlingen die aan de M@ZL – criteria voldeden	10	
Aantal leerlingen waar de school een verzuimgesprek mee heeft gevoerd	10	
Aantal leerlingen dat een persoonlijk consult heeft gehad bij de jeugdarts en/of de jeugdverpleegkundige	1	
Aantal Multi Disciplinaire Overleggen (MDO's) bijgewoond door jeugdarts	5	
Aantal samenwerkings c.q. afstemmingsoverleggen bijgewoond door jeugdarts	5	Jeugdarts is aanwezig bij extern ondersteuningsteam. Hier wordt ook altijd de samenwerking besproken.

Naam school	De Viaan (Alkmaar)	
Periode	Schooljaar 2020 - 2021	
Onderwerp	Resultaat	Opmerkingen
Aantal leerlingen die aan de M@ZL - criteria voldeden	74	Dit aantal betreft de periode augustus 2020 t/m augustus 2021
Aantal leerlingen waar de school een verzuimgesprek mee heeft gevoerd	23	Dit aantal betreft de periode februari t/m augustus 2021. De verzuim medewerker wijst de mentor op het moment dat er aan de M@ZL criteria voldaan wordt. Ze krijgt echter vaak geen feedback. Waardoor het moeilijk is hier een beeld van te krijgen. Dit wordt komend jaar aangepakt.
Aantal leerlingen dat een persoonlijk consult heeft gehad bij de jeugdarts en/of de jeugdverpleegkundige	9	Dit aantal betreft de periode augustus 2020 t/m augustus 2021
Aantal Multi Disciplinaire Overleggen (MDO's) bijgewoond door jeugdarts	zie opm.	De jeugdarts en de OC (soms ook met LPA en SMW) hebben regelmatig (ongeveer iedere 3 weken) overleg over leerlingen met verzuim.
Aantal samenwerkings c.q. afstemmingsoverleggen bijgewoond door jeugdarts	12	In totaal 12 keer overleg, waaronder kick-off op school, casus overleg, keten overleg, thuiszitters lijst doornemen, evaluatie M@ZL aanpak.

Naam school	Focus (Heerhugowaard)	
Periode	Schooljaar 2020 - 2021	
Onderwerp	Resultaat	Opmerkingen
Aantal leerlingen die aan de M@ZL - criteria voldeden	82	Dit aantal betreft de periode augustus 2020 t/m augustus 2021
Aantal leerlingen waar de school een verzuimgesprek mee heeft gevoerd	38	Dit aantal betreft de periode maart t/m augustus 2021
Aantal leerlingen dat een persoonlijk consult heeft gehad bij de jeugdarts en/of de jeugdverpleegkundige	11	Dit aantal betreft de periode augustus 2020 t/m augustus 2021. 14 aanmeldingen, uiteindelijk 3 niet verschenen.
Aantal Multi Disciplinaire Overleggen (MDO's) bijgewoond door jeugdarts	2	
Aantal samenwerkings c.q. afstemmingsoverleggen bijgewoond door jeugdarts	zie opm	Dit valt moeilijk aan te geven. We hebben als school daarnaast regelmatig contact met de jeugdarts om advies te vragen over een casus.

Professionele consultatie en advies

De jeugdartsen zijn altijd beschikbaar voor medewerkers van de scholen voor consultatie en advies op een anonieme casus. Omdat de jeugdartsen alleen gegevens kunnen verwerken in individuele GGD-dossiers van jongeren, zijn hier geen registraties van beschikbaar. Hierdoor zijn over deze activiteiten geen cijfermatige gegevens opgenomen in de overzichten.

Naam school	Jan Arentsz Havo/VWO	
Periode	Schooljaar 2020 – 2021	
Onderwerp	Resultaat	Opmerkingen
Aantal leerlingen die aan de M@ZL – criteria voldeden	10	Dit aantal betreft de periode januari t/m juli 2021
Aantal leerlingen waar de school een verzuimgesprek mee heeft gevoerd	In ieder geval 10	Het was niet duidelijk dat dit bijgehouden moest worden. In elk geval met de 10 leerlingen die voldeden aan de M@ZL criteria + aantal waarbij ná het verzuimgesprek de schoolafwezigheid is afgenomen.
Aantal leerlingen dat een persoonlijk consult heeft gehad bij de jeugdarts en/of de jeugdverpleegkundige	4	
Aantal Multi Disciplinaire Overleggen (MDO's) bijgewoond door jeugdarts	1	
Aantal samenwerkings c.q. afstemmingsoverleggen bijgewoond door jeugdarts	zie opm	Dit is niet bijgehouden. In ieder geval het startgesprek.

Naam school	Jan Arentsz vmbo	
Periode	Schooljaar 2020 – 2021	
Onderwerp	Resultaat	Opmerkingen
Aantal leerlingen die aan de M@ZL – criteria voldeden	zie opm	In de periode augustus –december 2020 waren dit 45 leerlingen. Deze cijfers van januari –juni 2021 zijn niet bekend. Door Corona zijn er geen betrouwbare verzuimcijfers
Aantal leerlingen waar de school een verzuimgesprek mee heeft gevoerd	zie opm	Het was niet bekend dat dit bijgehouden moest worden. Wordt volgend schooljaar opgepakt.
Aantal leerlingen dat een persoonlijk consult heeft gehad bij de jeugdarts en/of de jeugdverpleegkundige	4	
Aantal Multi Disciplinaire Overleggen (MDO's) bijgewoond door jeugdarts	1	
Aantal samenwerkings c.q. afstemmingsoverleggen bijgewoond door jeugdarts	zie opm	Dit is niet bijgehouden. In ieder geval het startgesprek.

Naam school	PCC Oosterhout (Alkmaar)	
Periode	Schooljaar 2020 - 2021	
Onderwerp	Resultaat	Opmerkingen
Aantal leerlingen die aan de M@ZL - criteria voldeden	zie opm	Deze cijfers zijn niet beschikbaar. Het is niet mogelijk om uit magister te halen hoeveelste keer het verzuim is. Er zijn wel verzuimcijfers beschikbaar in de vorm van "piketpaaltjes", bijvoorbeeld welke leerlingen hebben meer dan x uur verzuim op bepaalde peildata. Plan is om komend jaar iemand in te zetten om het bij te houden.
Aantal leerlingen waar de school een verzuimgesprek mee heeft gevoerd	zie opm	Zie hierboven, het is moeilijk bij te houden wie er aan de M@ZL criteria voldoen. Nu is het zo dat iemand opvalt bij de docent of bij de persoon die verzuim registreert. Dan wordt er gekeken of het verzuim aan de M@ZL criteria voldoet en wordt het traject ingezet. Zo kunnen er dus leerlingen die wel aan de M@ZL criteria voldoen gemist worden.
Aantal leerlingen dat een persoonlijk consult heeft gehad bij de jeugdarts en/of de jeugdverpleegkundige	8	
Aantal Multi Disciplinaire Overleggen (MDO's) bijgewoond door jeugdarts	1	
Aantal samenwerkings c.q. afstemmingsoverleggen bijgewoond door jeugdarts	9	

Naam school	Trinitas College Han Fortman (Heerhugowaard)	
Periode	Schooljaar 2020 - 2021	
Onderwerp	Resultaat	Opmerkingen
Aantal leerlingen die aan de M@ZL - criteria voldeden	53+	In de periode augustus - december 2020 waren dit 53 leerlingen. Daarna geen betrouwbare cijfers beschikbaar. Wordt volgend schooljaar opgepakt
Aantal leerlingen waar de school een verzuimgesprek mee heeft gevoerd	zie opm	Ad hoc gespreksvoering, geen cijfers beschikbaar. De cyclus van gespreksvoering met leerlingen die voldoen aan de M@ZL criteria wordt volgend schooljaar structureel ingezet.
Aantal leerlingen dat een persoonlijk consult heeft gehad bij de jeugdarts en/of de jeugdverpleegkundige	5	
Aantal Multi Disciplinaire Overleggen (MDO's) bijgewoond door jeugdarts	2	
Aantal samenwerkings c.q. afstemmingsoverleggen bijgewoond door jeugdarts	3	

Activiteitenregistratie JGZ Augustus 2020 - Juni 2021

School	Begeleidingscontact face to face	Begeleidingscontact telefonisch	Overig	Overleg met/op school	Overleg multidisciplinair
Clusius College Alkmaar	4	3	3	5	
Jan Arentsz CSG loc. Alkmaar	8	5	13	1	2
PCC Oosterhout (Alkmaar)	3	3		7	1
De Viaan (Alkmaar)	1	3	1	2	1
Adriaan Roland Holstschool (Bergen)	5	10		6	4
Clusius College Castricum	4		4	1	8
Clusius College Heerhugowaard	1			1	4
Focus, Praktijkschool (HWW)	10	24		18	2
Trinitas College loc. H.Fortmann (HWW)	6	21		15	5

3. Monitoring op resultaten

Het meten van resultaten is van belang om de effectiviteit van de aanpak zichtbaar te maken. Gemeenten hebben vanuit hun rol als financierder/opdrachtgever te kennen gegeven dat hier aandacht aan besteed dient te worden vanuit het project. Omdat het M@ZL project onderdeel is van de uitvoeringsagenda onderwijs-jeugd heeft het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) ondersteuning verleend bij het opstellen van deze resultaten. Het NJI verzorgde in oktober en februari 2 workshops voor een groep van afgevaardigden van alle betrokken partijen. Basis voor deze workshops vormde het door het NJI ontwikkelde [Kwaliteitskompas](#). In dit Kwaliteitskompas vindt monitoring plaats op twee niveaus: op het niveau van de maatschappelijke resultaten (stap 2) en de outcome (stap 5).

3.1 Monitoring op maatschappelijke resultaten

Bij maatschappelijke resultaten gaat het om inhoudelijke resultaten die direct betrekking hebben op de betrokken inwoners (bijv. beter ervaren gezondheid) en niet zozeer om de processen erom heen (bijv. versterking samenwerking ketenpartners). Bij het bereiken van maatschappelijke resultaten spelen veel factoren een rol. Een zorgaanbieder kan daarom niet als individuele organisatie verantwoordelijk worden gehouden voor het bereiken van maatschappelijke resultaten, en daar dus ook niet (financieel) op afgerekend worden. Om zorg- en hulpaanbod toch resultaatgericht te kunnen monitoren, moet de directe outcome gemeten worden (stap 5, zie 4.2). Voor betrokken partijen (gemeenten, GGD, samenwerkingsverbanden VO, scholen) is het desalniettemin interessant de ontwikkelingen in de maatschappelijke resultaten bij te houden. Hierbij kan gedacht worden aan de volgende (mogelijke) maatschappelijke resultaten:

- Minder (dreigend) thuiszitters en voortijdig schoolverlaters
- Meer jongeren met een startkwalificatie
- Meer jongeren met een succesvolle start op de arbeidsmarkt
- Minder jongeren die een beroep doen op een uitkering
- Minder jongeren met psychische klachten zoals depressie, angst en suïcide
- Minder jongeren die verslaafd zijn (genotsmiddelen, gokken, internet/gamen)
- Minder jongeren die gebruik maken van specialistische jeugdzorg
- Minder jongvolwassenen die gebruik maken van specialistische zorg
- Minder overlast door hangjongeren en vandalisme
- Minder jeugdcriminaliteit

3.2 Monitoring op de outcome

Bij de outcome gaat het om de directe impact van de geleverde dienst of hulp op de cliënt. De outcome biedt inzicht in de effecten op de cliënt en daarmee ook in de kwaliteit. Er zijn in de workshops van het NJI uiteindelijk 3 doelen geformuleerd en per doel zijn er inventarisaties gedaan naar meetbare outcome indicatoren.

Doel 1: Ziekteverzuim neemt af / schoolaanwezigheid neemt toe

Outcome indicatoren

Voor het schoolverzuimpercentage bestaat geen (landelijke) vaste definitie (of outcome indicator) die door alle partijen als uitgangspunt wordt gebruikt. Mogelijke definities zijn:

- het aantal leerlingen dat zich gedurende het gehele schooljaar (geoorloofd) ziekmeldt (ongeacht de lengte of frequentie) ten opzichte van het totaal aantal leerlingen
- het aantal leerlingen dat gedurende het gehele schooljaar 1 of meer keren voldoet aan de M@ZL-criteria voor verzuim ten opzichte van het totaal aantal leerlingen.

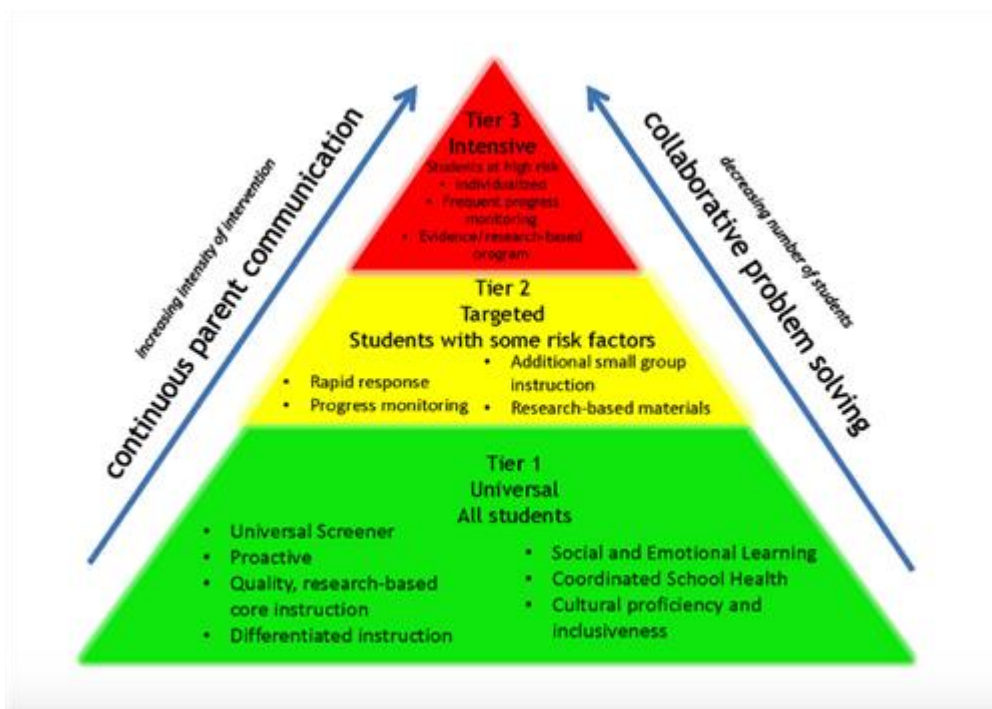
Beide definities houden echter geen of onvoldoende rekening met de gemiddelde lengte van het verzuim. Dat zou wel op de volgende wijze kunnen:

- op gezette tijden het aantal ziekgemelde leerlingen afzetten tegen het totaal aantal leerlingen, wat leidt tot een bepaald ziekteverzuimpercentage op een bepaalde datum. Door de verzuimpercentages van alle peildata binnen een jaar op te tellen en te delen door het aantal gehanteerde peildata, krijgt men een gemiddeld percentage.

Een extra factor die het meten van ziekteverzuim bemoeilijkt, is het feit dat de scholen verschillende soorten registratiesystemen hanteren. Per systeem zijn er meer of minder mogelijkheden om rapportages op verzuim uit te draaien. Daarom is in de workshops een eerste oriëntatie uitgevoerd naar een outcome indicator die voor ieder registratiesysteem geschikt is.

Het Response to Intervention (RTI) model van Kearney en Graczyk (2014) geeft inzicht in wat gangbare verzuimwaarden zijn. Het idee is de drie groepen van dit model te volgen en de leerlingpopulatie periodiek (peilmomenten nader te bepalen) te verdelen over deze drie groepen door de verzuimde uren per periode tov totaal aantal uren inzichtelijk te maken. Dit geeft inzicht in welke percentages leerlingen 95–100% aanwezig waren (Tier 1), welke 90–95% aanwezig waren (Tier 2) en welke minder dan 90% aanwezig waren (Tier 3).

De outcome indicator is dan toename van het % leerlingen in Tiergroep 1 (dus afname van het % leerlingen in Tiergroep 2 en 3). In schooljaar 2022–2023 wordt nader onderzocht of en hoe dit uit de verzuimregistratiesystemen van de scholen gehaald kan worden.

Doel 2: Tevredenheid leerlingen en ouders over contacten met a) school en b) jeugdarts

Outcome indicatoren

Wie? Leerlingen die in de M@ZL methodiek stap 3 hebben gehad. Dit is wanneer de leerling aan de M@ZL-criteria voldoet en de mentor/zorgcoördinator heeft een verzuimgesprek gehad met de leerling en ouders. Sommigen van deze leerlingen zullen contact hebben (gehad) met de jeugdarts en sommigen niet.

Wat? (online) vragenlijst met bijvoorbeeld de volgende vragen:

- a) Ben je (bent u en uw kind) geholpen door de gesprekken met *relevante functie*?
- b) Is er goed naar je (naar u en uw kind) geluisterd?
- c) Ben je (bent u en is uw kind) geholpen door de gesprekken met de jeugdarts?
- d) Eventueel open vragen toevoegen. Bijvoorbeeld: wil je toelichten waarom?

Wat betreft antwoorden kan gekozen worden voor schaalvragen (heel goed geholpen tot helemaal niet goed geholpen, of ranken van 5 sterren) en rapportcijfers.

Doel 3: Onderwijsprofessionals zijn beter in staat om het gesprek te voeren (ervaring)

Outcome indicatoren zijn in de workshops nog niet uitgewerkt

Hier kan gedacht worden aan de volgende indicatoren: mentoren geven aan zich meer bekwaam te voelen om gesprekken te voeren, geven aan dat hun handelingsrepertoire is uitgebreid en/of ervaren dat hun gesprekstechnieken zijn verbeterd.

3.3 Vervolgstappen monitoring

De vervolgstappen voor de komende schooljaren zijn het vaststellen van de nog ontbrekende outcome-indicatoren, de outcome-indicatoren meetbaar formuleren, het maken van afspraken over hoe de outcome indicatoren te monitoren, de monitoring daadwerkelijk te starten en de resultaten daarvan in de toekomstige M@ZL rapportages mee te nemen. Hierbij is enig voorbehoud noodzakelijk, omdat deze activiteiten niet zijn meegenomen in berekeningen van de toegestane fte voor de projectleider.

Klein beginnen en gericht meten

In het [Kwaliteitskompas van het NJI](#) wordt aan de orde gesteld dat monitoring de associatie oproept dat voortdurend van alles gemeten moet worden. Het NJI geeft daarop aan dat periodiek of steekproefsgewijs meten echter ook een optie is. Ook bij preventief aanbod. Wat te meten, hoe vaak en onder hoeveel cliënten moet in verhouding staan tot de activiteit. Zo kan bijvoorbeeld een 'maand van het meten' gehouden worden. Dat werkt beter dan altijd het gehele jaar door evaluatieformulieren en dergelijke uit te zetten. Daarnaast is het van belang aan te sluiten bij de informatie die al wordt verzameld. Het advies is ook klein beginnen, bijvoorbeeld op één school.

3.4 Combinatie van tellen en vertellen – story telling

Ook staat in het [Kwaliteitskompas van het NJI](#) vermeld dat voor het interpreteren en begrijpen van outcome-indicatoren vaak een combinatie nodig is van cijfers en verhalen, van tellen en vertellen. Geanonimiseerde casusbeschrijvingen uit de praktijk kunnen hier een bijdrage aan leveren. Daarom is aan de scholen en jeugdartsen gevraagd om er enkele aan te leveren.

Casus leerling uit de 2e klas

Verzuim binnen de M@ZL criteria. MDO met leerling, ouders en jeugdarts erbij. Onze zorgen besproken en door aandacht voor de leerling en ouders is het verzuim daarna volledig gestopt. De schoolgang is positief en leerling zit beter is zijn vel.

Casus leerling 13 jaar

Na 2 korte periodes van ziekmelding, nu ruim 2 weken thuis. Reden ziekgemeld: buikpijn. School vermoedt naast medische problematiek ook psychosociale problematiek. School heeft sociale vaardigheidstraining gestart. Leerling is door ziekte niet gestart met de training.

Bekend bij huisarts in verband met pijnklachten en slecht slapen. Uit contact met leerling en ouders en huisarts lijken adviezen niet goed begrepen te worden. Wisseling van huisarts geeft verbetering. Leerling is gemotiveerd om lessen digitaal te volgen. Blijkt echter niet in het bezit van een laptop te zijn en de digitale lessen niet te kunnen volgen. Ook het huiswerk komt niet bij haar aan. Besproken met ondersteuningscoördinator: school regelt leenlaptop en huiswerk. Afspraak met school: belangrijk eerste doel is dat leerling weer op school komt, geen druk op inhalen lessen en toetsen. 4 weken na eerste contact voor het eerst weer naar school. Heeft nu een laptop en volgt lessen digitaal (inmiddels geen fysieke les ivm lockdown). Evaluatie 3 maanden na aanmelding: gaat weer volledig naar school met voldoende resultaten.

Casus leerling 16 jaar

Er was veel verzuim waarbij lichamelijke oorzaak werd gegeven aan school. School heeft na enkele gesprekken het vermoeden dat moeder wel gemotiveerd is maar geen vat heeft op leerling. Leerling is blijven zitten en staat nu weer op niet over gaan. De vraag van school was hoe kan het verzuim worden teruggedrongen en hoe zijn de lichamelijke klachten in verhouding tot verzuim. Speelt er meer?

In het gesprek met de jeugdarts kwam naar voren dat leerling vrij recent de diagnose astma had gekregen, maar niet meer naar de huisarts ging om de behandeling te monitoren. De jeugdarts heeft geadviseerd met de huisarts te kijken of de behandeling goed is. Daarnaast gaven leerling en moeder aan dat het voor de leerling moeilijk is om op tijd uit bed te komen. Moeder gaf aan het moeilijk te vinden hoe hier mee om te gaan. Moeder is op het bestaan van het vrij toegankelijke opvoedspreekuur geweest. Moeder gaf aan dat dit goed lijkt aan te sluiten op haar behoefte, bovendien gaf ze aan daar ook 1 van haar jongere kinderen te willen bespreken.

Er is gezamenlijk een plan gemaakt hoe te zorgen op tijd op school te komen. Verder was het advies van de jeugdarts dat de astma geen belemmering hoeft te vormen om de lessen op school te volgen. Het verzuim bleef echter hoog. De meest recente actie is dat school heeft besloten de leerplicht in te schakelen.

Casus leerling die regelmatig blaasontsteking heeft, wordt regelmatig ziek gemeld en blijft dan lang thuis. OCO heeft eerst telefonisch advies gevraagd bij jeugdarts. Uiteindelijk hebben mentoren, ouders, leerling en OCO een gesprek gehad op school. Leerling is gebaat bij een plek in de klas waarbij ze onopvallend en ongevraagd naar het toilet kan als dit nodig is. Daarnaast bleek tijdens het gesprek dat leerling niet zelfstandig de antibioticakuur kan afmaken. Om die reden houden ouders leerling gedurende de hele kuur thuis. Afgesproken dat leerling dan medicatie meeneemt naar school en dat school hierin ondersteunt. Het ziekteverzuim is daarna afgenomen en was ook minder langdurig.

Casus leerling 12 jaar

Er is verzuim met als reden lichamelijke klachten (astma en buikgriep), en door Corona en ook spanning/ angst speelt mee. De vraag van school is of het geoorloofd verzuim is en in welke mate ze aanwezig kan zijn op school. De jeugdarts heeft moeder in eerste instantie geadviseerd om vanwege de lichamelijke klachten contact te hebben met de huisarts, om te zorgen voor een goede diagnose en behandeling. De spanning/ angst om naar school te gaan blijkt in een latere fase duidelijk gerelateerd aan een Autisme spectrum stoornis (ASS). Hier was de leerling al bekend mee. Er is al begeleiding voor de leerling voor de ASS. Er is overleg geweest tussen behandelaar en jeugdarts. De therapie bleek net te zijn begonnen en nu wordt daar ook de schoolaanwezigheid in meegenomen.

Daarnaast speelt in deze casus ook de interactie tussen leerling en moeder een grote rol, moeder heeft moeite tegen haar kind op te kunnen, het wordt ook fysiek. De jeugdarts heeft ook dit met de behandelaar besproken. De behandeling is naar aanleiding daarvan uitgebreid met hulpverlening aan ouders. Het laatste MDO is afgezegd omdat er geen verzuim meer was.